

Kolumna visokog predstavnika: Institucije trebaju kontinuitet i pravovremena imenovanja

Autor: Valentin Inzko

Na entitetskom i državnom nivou su definirane zakonske procedure koje imaju za cilj transparentno i efikasno popunjavanje izvršnih i administrativnih funkcija, od pozicija u okviru Vijeća ministara do pozicija u zakonski uspostavljenim tijelima, ali vrlo često te pozicije nisu popunjene dosta dugo nakon što su mandati osoba koje obavljaju te funkcije trebali biti okončani.

Posljedice takve situacije mogu biti katastrofalne, a najbolji primjer je Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH.

Prije svega, neke osnovne informacije. Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH je stručna institucija kojoj su zakonom povjerene široke regulatorne ovlasti kako bi se osigurala podrška uspostavi, razvoju i neometanom funkcioniranju tržišta kapitala u Federaciji BiH.

Mandat pet članova Komisije za vrijednosne papire istekao je u maju 2009. godine, a predsjednik i zamjenici predsjednika Federacije i Parlament Federacije još uvijek nisu postigli dogovor o zamjeni, te je Komisija više od četiri godine primorana da radi u tehničkom mandatu.

Parlament je odbacio kandidate koje je predložilo Predsjedništvo, te izrazio rezerve u pogledu procedure za izbor kandidata. Za vašu informaciju, istog sam mišljenja kao i Parlament kada je upitanju potreba za transparentnom procedurom.

U međuvremenu je Vrhovni sud Federacije BiH podržao sudske osporavanje jedne od mnogobrojnih odluka koje je Komisija donijela od maja 2009. godine, tvrdeći da je ovom odlukom Komisija prekoračila ovlasti svog tehničkog mandata. To je zauzvrat otvorilo mogućnost za daljnje osporavanje ostalih odluka Komisije.

Komisija je praktički paralizirana. To je, naravno, suprotno od onoga što financijska tržišta zahtijevaju, a do ovoga je došlo u najgore vrijeme za ekonomiju koja se bori s drastičnim smanjenjem investicija i s pratećom sve većom stopom nezaposlenosti. Dakle, šta su praktične posljedice?

Bez Komisije za vrijednosne papire, ni jedno preduzeće sa zajedničkim ulaganjem u Federaciji, između ostalog, ne može povećati ili umanjiti svoj kapital, promijeniti svoj status ili oblik organizovanja, registrirati promjene u rukovodnoj strukturi, izdavati dionice, itd. Također ne može biti efikasnog nadzora nad operacijama brokerskih kuća, kompanija za upravljanje sredstvima ili berzom, niti se može realizirati izdavanje kantonalnih i općinskih obveznica. Ovo su samo neke od odgovornosti Komisije za vrijednosne papire FBiH koje ilustriraju vrstu problema i njihove dalekosežne posljedice.

Problemi su već evidentni na terenu: jedna istaknuta komercijalna banka u Federaciji ne može izvršiti povećanje inicijalnog kapitala za 30 miliona KM kojim bi se uduplao iznos sredstava koja bi bila na raspolaganju privredi i građanima, a jedna općina u ovom trenutku ne može nastaviti s izdavanjem obveznica čime bi se prikupio jedan milion KM za jedan razvojni projekat. Ovo su samo dva primjera posljedica nedavne suspenzije odlučivanja u Komisiji nakon sudske presude.

Potrebno je naći pravo rješenje bez daljnjeg odlaganja, i za žaljenje je što autentično tumačenje odgovarajućih zakona nije usvojeno prošle sedmice. Ako se ne dođe do rješenja, moguća su dalja pravna osporavanja i nećemo imati funkcionalno tijelo da

donosi suštinske odluke u budućnosti.

Pravna sigurnost i institucionalna stabilnost stubovi su svakog pravnog sistema. To je također i ključ za investicijske odluke koje imaju potencijal za otvaranje prijeko potrebnih radnih mjesta u ovoj zemlji.

Vjerujem da se ovi principi mogu razjasniti u postojećem pravnom okviru na način da se osigura da institucije nastave funkcionirati i ispunjavati svoje odgovornosti bez obzira na politiku koja ne uspijeva da izvrši nova imenovanja.

Moj ured je trenutno uključen u razgovore s Predsjedništvom Federacije i predstavnicima federalne Vlade i Parlamenta s ciljem rješavanja situacije u Komisiji za vrijednosne papire i u domenu zakonskih organa u kojima su imenovanja blokirana.

Vjerujem da možemo naći rješenje koje je i pragmatično i principijelno, i koje osigurava funkcioniranje institucija u svakom trenutku.